

INICIATIVA LEGISLATIVA POPULAR
PARA O RECOÑECIMENTO E PROTECCIÓN
DAS ACTIVIDADES PESQUEIRAS E MARISQUEIRAS

EXPOSICIÓN DE MOTIVOS

A Asemblea Xeral das Nacións Unidas declarou o ano 2022 (Resolución A/RES/72/72) como Ano Internacional da Pesca e a Acuicultura Artesanais, en recoñecemento dos millóns de pequenos pescadores, acuicultores e traballadores do peixe e do marisco que proporcionan alimentos sans e nutritivos, contribuíndo á seguridade alimentaria e á nutrición, á erradicación da pobreza e ao uso sostible dos recursos naturais.

En Galicia estas actividades destacan tanto pola súa pegada social, económica e riqueza produtiva, como pola súa tradición, situando ao noso territorio como principal rexión pesqueira de Europa. Ademais estas actividades forman parte da nosa identidade, vertebran e arraigan poboación nos nosos municipios costeiros e son parte primordial da nosa paisaxe diferencial.

En 2020 os sectores da pesca -principalmente de artes menores-, marisqueo e acuicultura -principalmente cultivos extensivos de bivalvos-, aos que hai que sumar as industrias de procesado e conservación destes produtos representan o 1,8% do PIB -produto interior bruto- da economía galega.

Galicia destaca no contexto estatal pola súa especialización nos sectores de pesca, marisqueo e acuicultura. Estas ramas de actividade primaria do mar desenvolvidas en Galicia contribúen con mais do 40% do VEB -valor engadido bruto- xerado en España pola pesca, marisqueo e acuicultura; e con mais do 55% en termos de emprego. En ningún país da Unión Europea as actividades relacionadas con estes sectores teñen tanta significación no ámbito social e económico, como en Galicia.

En 2020 a contribución da pesca, o marisqueo e a acuicultura ao PIB galego foi do 0,9%, moi superior á media europea -0,04%-. A empregabilidade destas actividades sempre foi importante en Galicia, a pesar da tendencia descendente dos últimos vinte anos, e mantivo ao noso país como unha rexión altamente dependente da pesca no seu sentido mais amplo. En 2020 empregáronse en Galicia 19.414 persoas, o 2,9% do total de Galicia -frente ao 3,8% no ano 2000-, un terzo na industria de procesado e conservación e dous terzos nas actividades pesqueiras, marisqueiras e acuícolas. A liña de perda tamén se amosa nos PERMEX -permisos de explotación- : en 2001 rexistrábanse en Galicia 6551 PERMEX de mariscadoras/es e no ano 2022 temos 3614.

En 2021 Galicia conta cun importante censo de frota pesqueira que faena maioritariamente no Caladoiro Nacional con 4.260 embarcacións -un 96% faena no caladoiro nacional e emprega maioritariamente artes menores-. A estas hai que sumar 1.281 buques da acuicultura de bivalvos e auxiliares, que dan servizo principalmente as 3.386 bateas dedicadas ao cultivo do mexillón. Datos que amosan a potencia galega na construción de barcos e viveiros no

mar e son parte do rico patrimonio vivo da nosa carpintería de ribeira, que ven de ser recoñecido como BIC - Ben de Interese Cultural. A importante contribución da acuicultura extensiva de mexillón galego á soberanía alimentaria de Galicia e de España queda reflectida no seguinte dato: nas bateas fondeadas nas rías galegas produciuse en 2020 o 22% do total dos produtos da pesca e da acuicultura españolas. Ademais o mexillón galego é o único produto do mar español que goza do recoñecemento da súa calidade vinculada á orixe a través do selo europeo da DOP -Denominación de Orixe Protexida-.

En Galicia ten porto base case a metade da frota pesqueira de España e o 5,73% da frota pesqueira da UE. Con todo, dende 2004 todos os segmentos da frota pesqueira galega reducíronse, a meirande parte na que faena no Caladoiro Nacional: de 5.565 buques rexistrados en 2004 só sobreviven 4.043 en 2023. Esta diminución tamén se dá en termos de emprego: o número de tripulantes en toda a frota pesqueira galega era de 30.641 en 1986 e de 11.556 en 2021, que equivale á desaparición do 62% en 34 anos.

Segundo o Anuario de Pesca de 2021, as operacións de venda nas lonxas galegas representaron case 3,8 millóns de transaccións comerciais e se comercializaron preto de 133 mil toneladas de produtos de pesca, que supuxeron unha facturación de case 413 millóns de €, dos que o 17,43% corresponderon a bivalvos e o 68,26% a peixes.

Segundo a Análise do Sector da Pesca do IGE (2023), o sector económico da pesca e acuicultura ten un carácter senlleiro na nosa economía porque é o que presenta o maior índice de especialización produtiva fronte á UE-27.

CONSIDERANDOS

Considerando que as Administracións públicas deben contribuír, máis aló do programático, a que se eliminen as desigualdades e favorecer a erradicación da pobreza e das causas que a orixinan, mediante a redistribución equitativa da riqueza colectiva.

No considerando 19 do Regulamento (CE) nº 1380/2013 do Parlamento Europeo e do Consello, de 11 de decembro de 2013, recoñécese que das actividades pesqueiras tradicionais depende en boa medida o desenvolvemento social e económico de determinadas comunidades costeiras e indícase que *os Estados membros deben esforzarse por ofrecer un acceso preferencial á pesca a pequena escala, artesanal e costeira*, un claro mandato para desenvolver o espazo marítimo de Galicia. Asemade no art.2.1 afirmase: *A PPC deberá garantir que as actividades da pesca e a acuicultura sexan sostibles ambientalmente a longo prazo e se xestionen de xeito coherente cos obxectivos de xerar beneficios económicos, sociais e de emprego, e de contribuír á dispoñibilidade de produtos alimentarios.*

Considerando que a Comisión Europea fala nas súas directrices estratéxicas para o período 2021-30 [COM (2021) 236] da importancia da acuicultura -de baixo nivel trófico- e baixa pegada ambiental principalmente da acuicultura de bivalvos e de algas como actividades sostibles que han de promoverse. Actividades que encaixan perfectamente dentro do Pacto verde Europeo pola súa reducida pegada de carbono e porque achegan á sociedade ademais de alimentos nutritivos e saudábeis, servizos ecosistémicos positivos. Considerando ademais que a UE destaca o papel importante que teñen os alimentos de calidade vinculada a orixe, como o Mexillón de Galicia DOP que enriquecen o patrimonio gastronómico europeo e achegan garantías ao consumidor.

Considerando que a pesca, o marisqueo e a acuicultura de bivalvos son actividades de carácter extensivo, artesanal e sostible e son as que se practican histórica e maioritariamente nas rías e litoral, ámbito xeográfico competencial da Comunidade Autónoma de Galicia.

Considerando que, ademais da súa vertente produtiva e económica (creación de renda, valor e emprego), é indiscutible que a pesca, o marisqueo e a acuicultura artesanal representan un dos sinais de identidade máis importantes de Galicia: ten un arraigo estrutural en termos sociais e demográficos da actividade nos enclaves costeiros e actúa sobre áreas costeiras de alta sensibilidade ambiental, ten unha compoñente de desenvolvemento humano e territorial moi elevado; na súa dimensión social e cultural, contribúe á independencia alimentaria da Unión Europea e ao aprovisionamento do mercado de produtos naturais e de calidade contrastada, mantendo un peso notorio en termos de emprego directo e de efectos indirectos a escala local-rexional sobre moitos outros sectores de actividade, o que se destaca e defende pola Comisión de Pesca Europea.

Por todo isto presentamos a seguinte **Iniciativa Lexislativa Popular**, consistente na introdución de dous novos artigos (artigo 5 bis e 5 ter, no Título I) na vixente Lei de Pesca de Galicia:

Artigo 5 bis- Declaración de interese xeral.

Decláranse a todos os efectos de interese xeral as actividades de pesca, marisqueo e acuicultura de bivalvos realizadas no ámbito xeográfico competencial da Xunta de Galicia.

Artigo 5 ter.- Ordenación do Espazo Marítimo en Galicia.

1.- Nos Plans de Ordenación do Espazo Marítimo en Galicia, polas súas peculiares características, hase de priorizar e garantir o exercicio das actuais actividades pesqueiras, marisqueiras e de acuicultura de bivalvos no ámbito competencial da Comunidade Autónoma de Galicia, fronte a calquera outro proxecto ou explotación ou á introdución de actividades que resulten incompatíbeis ou supoñan unha afectación negativa para as actividades produtivas devanditas.

2.- En calquera proxecto ou explotación que supoña un uso do espazo marítimo onde se estean desenvolvendo as devanditas actividades pesqueiras, marisqueiras e de acuicultura de bivalvos será preceptivo e vinculante un informe da Consellería do Mar, que de ser negativo obrigará ao órgano competente a ditar unha resolución motivada poñendo fin ao procedemento e arquivando as actuacións. O informe será remitido no prazo máximo de trinta días.